

Brüssel, 30. juuni 2023
(OR. en)

11140/23

ECOFIN 665
UEM 199
SOC 491
EMPL 342
COMPET 686
ENV 765
EDUC 278
RECH 310
ENER 401
JAI 911
GENDER 142
ANTIDISCRIM 136
JEUN 180
SAN 417

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9832/1/23 REV 1
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 610 final
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Prantsusmaa 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Prantsusmaa 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitusel eelnõu, mis põhineb komisjoni soovitusel COM(2023) 610 final ning mida on arutanud nõukogu ja Euroopa Ülemkogu.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

milles käsitletakse Prantsusmaa 2023. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Prantsusmaa 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,³ millega loodi taaste- ja vastupidavusrahistu (edaspidi „rahastu“). Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu kaasa majanduslikule ja kaasavale taastumisele ning kestlike ja majanduskasvu soodustavate reformide ja investeeringute tegemisele, eelkõige rohe- ja digipööret edendavate reformide ja investeeringute tegemisele, et muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 rahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

- (2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu heaks 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mis on koondunud konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme ümber.
22. novembril 2022 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Prantsusmaad ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks ja kelle olukorda oleks vaja põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Prantsusmaa 2023. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 16. mail 2023 vastu euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitusel⁴ (edaspidi „2023. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 13. märtsil 2023 ühise tööhõivearuande.
- (3) Kuigi liidu riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, avaldab geopoliitiline kontekst jätkuvalt negatiivset mõju. Kuna liit toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse liidu majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju nii haavatavatele leibkondadele kui ka ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse selles jõuliselt liidu konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

⁴ Nõukogu 16. mai 2023. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C 180, 23.5.2023, lk 1).

- (4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (edaspidi „roheline kokkuleppe tööstuskava“). Rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärk on edendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. See täiendab Euroopa roheline kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse samuti luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada liidu tootmisvõimsust nullnetotehnoloogia ja toodete osas, mida on vaja liidu ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Rohelise kokkuleppe tööstuskava põhineb neljal sambal: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga luua majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatistes seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed liidu ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitusel aitavad neid prioriteete ellu viia.

- (5) 2023. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.
- (6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435⁵ (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on kaotada kiiresti järkjärguliselt liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. REPowerEU määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke. Samuti aitavad kõnealused reformid ja investeeringud suurendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud roheline kokkuleppe tööstuskavas, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile asjakohasel juhul ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

- (7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks (edaspidi „8. märtsi 2023. aasta teatis“). Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu, ning kutsus liikmesriike üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (edaspidi „SKP“) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärasel tasemel. Komisjon kutsus samuti liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud leibkondade ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema paremini suunatud haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele. Komisjon teatas, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida. Lisaks, nagu on kavandatud komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta, sõnastatakse eelarvesoovitused esmaste netokulude põhjal. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid jätkavad riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagavad rahastu ning muude liidu vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et kehtivate õigusnormide kohased ülemäärased eelarvepuudujäägi menetlused algatatakse 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal.

- (8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud liidu majanduse juhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Komisjon soovib ettepanekutega suurendada riikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda enam keskpikale perioodile, millega kaasneb tõhus ja ühtsem täitmise tagamine. ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniseid käsitlevate nõukogu 14. märtsi 2023. aasta järelduste kohaselt on eesmärk viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.
- (9) 28. aprillil 2021 esitas Prantsusmaa vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas sätestatud hindamissuunistega. 13. juulil 2021 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse, millega kiidetakse heaks Prantsusmaa taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang⁶. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsuse vastuvõtmisest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Prantsusmaa on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

⁶ ST 10162/21 INIT; ST 10162/21 ADD 1.

- (10) 11. mail 2023 esitas Prantsusmaa oma 2023. aasta riikliku reformikava ja oma 2023. aasta stabiilsusprogrammi kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Prantsusmaa kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.
- (11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Prantsusmaa kohta 2023. aasta riigiaruande. Selles hinnati Prantsusmaa edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovitude järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Prantsusmaa on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Prantsusmaa edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Prantsusmaa kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 24. mail 2023. Komisjon jõudis järeldusele, et Prantsusmaal esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige esineb endiselt valitsemissektori suure võla, konkurentsivõime ja tootlikkuse vähese kasvuga (millel on piiriülene mõju) seotud haavatavus, kuigi see on näidanud vähenemise märke. COVID-19 pandeemia ajal tõusnud valitsemissektori võlatase on alanenud alates SKP kasvu taastumisest 2021. aastal. 2022. aastal leevendasid mitmesugused maksumeedmed oluliselt energiakriisi mõju, kuid neist tulenevalt aeglustus võla vähenemine. Prognoositakse, et võlg väheneb sel ja järgmisel aastal veelgi, aga kui poliitikameetmeid ei võeta, tõuseb võlatase prognooside kohaselt pärast seda uuesti ning püsib kõrgel ja ületab COVID-19 pandeemia eelnenud taset. Jätkuvalt on tõsisemaid probleeme riigi rahanduse jätkusuutlikkusega keskpikas perspektiivis. Viimaste aastate poliitikameetmed, mis võeti potentsiaalse majanduskasvu suurendamiseks, võivad aidata valitsemissektori keskpika perspektiivi võlataseme prognoositud kasvu korrigeerida. Kulude konkurentsivõime suurendamiseks on ellu viidud mitu reformi. Juba on ilmnunud väike positiivne mõju konkurentsivõimele ning kõnealuste reformide täielik mõju avaldub eelduste kohaselt lähiaastatel. Samuti eeldatakse, et kavandatud investeeringute ja reformide tõhusa elluviimise varal suureneb tööjõu tootlikkus. Läänud aasta jooksul näitas Prantsusmaa majandus end vastupidavana, kuna energiahindade kasv mõjutas kulude konkurentsivõimet vähem kui ülejäänud euroalal. Eksporditulemused paranevad, kuna jätkunud on COVID-19 pandeemia tõttu tõsiselt kannatada saanud piiriülese turismi ja lennundustööstuse taastumine. Ehkki erasektori võlg COVID-19 pandeemia kõige hullemas faasis suurenes, käis ettevõtete laenumahu kasvuga käsikäes omakapitali suurendamine ja likviidsuspuhvrite kogumine. Kõrgemad intressimäärad võivad raskendada avaliku ja erasektori finantsvõimenduse vähendamist. Poliitilistel meetmetel on olnud soodsad tagajärjed, kuid endiselt on lahendamata küsimusi, mille keskmes on riigi rahanduse juhtimine. Haavatavuste edasiseks vähendamiseks on ilmtingimata vaja rakendada tõhusalt hiljuti vastuvõetud reformid, eriti riigi rahanduse juhtimise reform ja avaliku sektori kulutuste iga-aastase hindamise uus kord. Mõlemad meetmed on äärmiselt olulised, et jätkata kulutuste vähendamist ja hoida valitsemissektori võlg jõudsa vähenemise kursil. Lisaks sellele on valitsus vastu võtnud riikliku pensionisüsteemi reformi, mis peaks eelduste kohaselt aitama suurendada võla jätkusuutlikkust.

- (13) Eurostati kinnitatud andmete kohaselt vähenes Prantsusmaa valitsemissektori eelarvepuudujääk 6,5 %-lt SKPst 2021. aastal 4,7 %-le SKPst 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg vähenes 112,9 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 111,6 %-le SKPst 2022. aasta lõpus. 24. mail 2023 avaldas komisjon aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande. Kõnealuses aruandes arutati Prantsusmaa eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori eelarvepuudujääk ületas 2022. aastal aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ning valitsemissektori võlg ületas aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst ega järginud võla vähendamise sihttaset. Aruandes jõuti järeldusele, et puudujäägi- ja võlakriteerium ei ole täidetud. Kooskõlas 8. märtsi 2023. aasta teatisega ei teinud komisjon ka ettepanekut algatada 2023. aasta kevadel uued ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Seejärel märkis komisjon, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal. Prantsusmaa peaks seda arvesse võtma oma 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel.

- (14) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulused vähendavad eelarvepoliitilised meetmed elektrienergia lõpptarbimisele kehtiva riikliku maksu (*taxe intérieure sur le consommation finale d'électricité* ehk TICFE) vähendamist, samas kui sellised kulused suurendavad eelarvepoliitilised meetmed hõlmasid otsetoetusi gaasi- ja elektritarnijatele reguleeritavate gaasi- ja elektrihindade piirmäära korvamiseks, toetusi transpordikütuse jaehindade tõusu piiramiseks ja energiamahukatele ettevõtetele, samuti siirdeid väikese sissetulekuga leibkondadele. Osaliselt tasakaalustasid nende meetmete kulu uued maksud energiatootjate ja -tarnijate ootamatult kasumilt, nimelt fossiilkütuste ja rafineerimisega tegelevate ettevõtjate suhtes kohaldatav erakorraline solidaarsusmaks ning mehhanism, millega kehtestatakse turutulu ülempiir väiksemate piirkuludega tehnoloogiat kasutavale elektritootmisele, samuti taastuvenergia tootjatel saadav kaudne maksutulu ja neile antavad väiksemad toetused, tulenevalt positiivsest erinevusest elektri turu- ja võrdlushindade vahel. Komisjoni hinnangul oli kõnealuste meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 0,9 % SKPst. Samal ajal vähenesid COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 2,6 %-lt SKPst 2021. aastal 0,5 %-le SKPst 2022. aastal.
- (15) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Prantsusmaal⁷ kasutada 2022. aastal rahastut, et rahastada majanduse taastumist toetavaid lisainvesteeringuid, järgides samal ajal konservatiivset eelarvepoliitikat. Lisaks soovitas nõukogu Prantsusmaal säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud.

⁷ Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Prantsusmaa 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 43).

(16) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika⁸ 2022. aastal toetav (–2,0 % SKPst). Nagu nõukogu soovitas, jätkas Prantsusmaa majanduse taastamise toetamist rahastust rahastatavate investeeringutega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 0,6 % SKPst (2021. aastal 0,7 % SKPst). Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude väike vähenemine 2022. aastal oli tingitud taaste- ja vastupidavuskava kiirendatud rakendamisest selle kahel esimesel aastal. Riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,1 protsendipunkti⁹. Seega säilitas Prantsusmaa riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu nõukogu soovitas. Samal ajal andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 1,7 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmas energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetud eelarvepoliitiliste meetmete täiendavat mõju (täiendav eelarveline netokulu 0,8 % SKPst). Samas andis oma panuse esmaste jooksvate netokulude kasvu ka pensionide, sotsiaaltoetuste ja avaliku sektori palkade indekseerimine (0,4 % SKPst). Seega ei piiranud Prantsusmaa piisavalt riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu. Riiklikult rahastatavate jooksvate kulude märkimisväärne ekspansiivne panus tulenes ainult osaliselt energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõjuga tegelemise meetmetest ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse pakkumise kuludest.

⁸ Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

⁹ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma ekspansiivse panuse 0,3 protsendipunkti SKPst, peamiselt tulenevalt mõjust, mis on Prantsusmaa taastekava (*France Relance*) raames toimuvatel kapitalisiiretel, mida ei rahastata rahastu toetustest.

- (17) 2023. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2023. aastal ja pärast seda soodsam kui komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis märgitud. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 1,0 % ja 2024. aastal 1,6 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv sellega võrreldes väiksem – 2023. aastal 0,7 % ja 2024. aastal 1,4 % –, peamiselt seetõttu, et majanduskasv saab 2023. aastal sisenõudlusest (tulenevalt kapitali kogumahutustest põhivarasse ja varudest) ja 2024. aastal välisnõudlusest väiksema panuse.
- (18) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk suureneb 2023. aastal 4,9 %-le SKPst. 2023. aasta suurem puudujääk kajastab ennekõike majandustegevuse aeglustumist ja tulude eeldatavat alalaekumist. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 111,6 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 109,6 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 4,7 % SKPst. See on väiksem kui 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud puudujääk, peamiselt tulenevalt komisjoni eelduste kohasest suuremast maksuelastsusest, mis toob kaasa suurema tulu. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus sarnane (109,6 %).

(19) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama eelarvepoliitilised meetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastast pikendatud meetmeid, ennekõike elektrienergia lõpptarbimisele kehtiva riikliku maksu vähendamist ning otsetoetusi gaasi- ja elektritarnijatele reguleeritavate gaasi- ja elektrihindade ülempiiri korvamiseks, samuti selliseid uusi meetmeid nagu transpordikütuse vautšerid (*chèque carburant*) väikese sissetulekuga leibkondadele, millega asendatakse 2022. aastal kohaldatud üldine soodushind, ning toetused mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, kellele ei võimaldata reguleeritud elektrihinda, et korvata energiaarve suurenemine 2023. aasta lõpuni. Osaliselt tasakaalustavad nende meetmete kulu endiselt energiatootjate ja -tarnijate ootamatu kasumi maksud, nimelt mehhanism, millega kehtestatakse turutulu ülempiir väiksemate piirkuludega tehnoloogiat kasutavale elektritootmisele, samuti taastuvenergia tootjatel saadav kaudne maksutulu ja neile antavad väiksemad toetused, tulenevalt positiivsest erinevusest elektri turu- ja võrdlushindade vahel. Neid tulusid arvesse võttes on komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 1,0 % SKPst¹⁰. Enamik 2023. aasta meetmeid ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele leibkondadele või ettevõtetele ega säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks, kuigi leibkondade elektri- ja gaasihindade ülempiire on tõstetud. Seepärast moodustavad suunatud toetusmeetmed, mida võetakse arvesse nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel¹¹ järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,2 % SKPst (võrreldes 0,1 %ga SKPst 2022. aastal). Lisaks peaks 2023. aasta valitsemissektori eelarvepositsioon paranema tänu COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete järkjärgulisele kaotamisele, hinnangute kohaselt mahus 0,5 % SKPst.

¹⁰ See näitaja kajastab nende meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

¹¹ Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Prantsusmaa 2022. aasta riiklikku reformikava (ELT C 334, 1.9.2022, lk 79).

- (20) Oma 12. juuli 2022. aasta soovituses soovitas nõukogu Prantsusmaal tagada 2023. aastal konservatiivse eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvu nii, et see oleks allpool keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu,¹² võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Samal ajal peaks Prantsusmaa olema valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Prantsusmaal suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ja muid liidu vahendeid.

¹² Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Prantsusmaa keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) nominaalne potentsiaalne SKP kasv hinnanguliselt 6,3 %.

(21) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (+0,5 % SKPst). See järgneb 2022. aasta ekspansiivsele eelarvepoliitikale (–2,0 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,6 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele leibkondadele ja ettevõtetele suunatud toetusmeetmete kulude suurenemist 0,1 % SKPst. Kokkuvõttes on riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositud kasv nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusega kooskõlas. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulude maht on 2023. aastal 0,4 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud annavad eelarvepoliitikasse neutraalse panuse¹³. Seega kavatses Prantsusmaa rahastada täiendavaid investeeringuid rahastust ja muudest liidu vahenditest ning säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud. Prantsusmaa kavatses rahastada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, nagu investeeringud investeerimiskava „France 2030“ raames, mille eesmärk on soodustada investeerimist tiptasemel teadus- ja arendustegevusse ja digivaldkonda, samuti investeeringud taastuvenergia kasutamiseks küttesüsteemides ning avalike ja eravaldues olevate hoonete renoveerimiseks, meetmed tööstuse CO₂ heite vähendamiseks ning investeeringud säästvasse transporti, tervishoidu ja haridusse, mida rahastatakse osaliselt rahastust ja muudest liidu vahenditest.

¹³ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma ekspansiivse panuse 0,3 protsendipunkti SKPst, peamiselt tulenevalt mõjust, mis on Prantsusmaa taastekava (*France Relance*) raames toimuvatel kapitalisiiretel, mida ei rahastata rahastu toetustest, ning investeerimiskaval „France 2030“.

- (22) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal vähenema 4,4 %-le SKPst. 2024. aasta väiksem puudujääk kajastab ennekõike enamiku energiatoetusmeetmete kaotamist koos suurema maksuelastsusega. Vastavalt 2023. aasta stabiilsusprogrammile prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse püsib 2024. aasta lõpus üldiselt stabiilsena (109,5 %). Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk moodustab 2024. aastal 4,3 % SKPst. See on 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägist väiksem, mis on peamiselt tingitud baasefektist, mis tuleneb komisjoni poolt 2023. aastaks juba eelnevalt väiksemast prognoositud puudujäägist. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus sarnane (109,5 %).
- (23) 2023. aasta stabiilsusprogrammis nähakse ette enamiku energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Komisjoni praegusel hinnangul on energiatoetusmeetmete netokulu 2024. aastal 0,2 % SKPst. Need hinnangud sõltuvad eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti. Energiantoetusemeetmed, mis peaksid praeguste kavade kohaselt 2024. aastal kehtima jääma, ei näi olevat suunatud haavatavatele leibkondadele või ettevõtetele. Need ei säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks.

- (24) Määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst,¹⁴ et liikuda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Võttes arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kaalutlusi ja vajadust vähendada eelarvepuudujääki allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst, oleks komisjoni hinnangul asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,7 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ning kooskõlas komisjoni meetodikaga ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude¹⁵ kasv 2024. aastal ületada 2,3 %, nagu on kajastatud käesolevas soovitusel. Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 1,0 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest järk-järgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest tulenevat kokkuhoidu tuleks kasutada valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Komisjoni hinnangute kohaselt oleks selle tulemuseks esmaste netokulude kasv alla 2024. aastaks soovitatud maksimaalse kasvumäära.
- (25) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 3,1 %, mis ületab soovitatud kasvumäära. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis esitatud kohandus on väiksem kui energiatoetusmeetmete täielikust järkjärgulisest kaotamisest tulenev kokkuhoid. Selle põhjuseks on suuremad investeringud programmi „France 2030“ raames ja ettevõtete lisandväärtuselt võetava tootmismaksu täielik kaotamine.

¹⁴ Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5 nõuab ka kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

¹⁵ Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikuludid ega tsüklilisi töötuskuludid.

(26) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud ajavahemikul 2023–2024 püsima stabiilsena (3,8 % SKPst). 2023. aasta stabiilsusprogrammis osutatakse reformidele ja investeeringutele, mis peaksid aitama suurendada riigi rahanduse jätkusuutlikkust ning edendada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Kõnealused reformid ja investeeringud hõlmavad riigi rahanduse juhtimise reformi ning uut kulukontrollimehhanismi, pensioni- ja töötushüvitiste süsteemi reforme ning rohe- ja digipöörde soodustamisele suunatud investeeringuid, mis on samuti osa taaste- ja vastupidavuskavast. 2023. aasta stabiilsusprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2027. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk järk-järgult vähenema ja jõudma 2025. aastal 3,7 %-le, 2026. aastal 3,2 %-le ja 2027. aastal 2,7 %-le SKPst. Seega on kavandatud valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähenemine alla 3 % SKPst 2027. aastal. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 109,5 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 108,3 %-le SKPst 2027. aasta lõpuks.

(27) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Prantsusmaa taaste- ja vastupidavuskava rakendamine käib. Prantsusmaa esitas ühe maksetaotluse, mis vastab taaste- ja vastupidavuskava 38 eesmärgile ja sihile ning mille alusel maksti välja kokku 7 400 000 eurot. Eesmärgid kajastavad edusamme reformide rakendamisel riigi rahanduse, eluasemete, liikuvuse, tööhõive, oskuste ja tervishoiu valdkonnas. Mitu sihti kajastavad suuremahulisi investeeringuid hoonete energiatõhusasse renoveerimisse, tööstuse CO₂ heite vähendamisse, keskkonnasõbralikesse sõidukitesse, teadusuuringutesse, noorte tööhõivesse ja haridusse. 20. aprillil 2023 esitas Prantsusmaa oma taaste- ja vastupidavuskava muudatuse, sealhulgas REPowerEU peatüki. Prantsusmaa taotlus oma taaste- ja vastupidavuskava muuta tuleneb vajadusest võtta arvesse 2022. aasta suurt inflatsiooni, tarneahelahäireid ning riigile rahastust antavate toetuste maksimumsumma allapoole korrigeerimist. Uue REPowerEU peatüki lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Prantsusmaa strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

- (28) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks suurema osa Prantsusmaa ühtekuuluvuspoliitika programmidokumente, välja arvatud Saint-Martini programm, mis võeti vastu 20. märtsil 2023. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikusel täiendavuses ja koostöös taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Prantsusmaal ellu rohe- ja digipööre, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.
- (29) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas ning ühtekuuluvuspoliitika programmides käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Prantsusmaa silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud oskuste nappusega, ebavõrdsusega haridussüsteemis, energiapolitiika ja rohepöördega. Nende probleemidega tegelemine aitaks eelduste kohaselt parandada töötajate oskusi, suurendada tööjõu tootlikkust ja muuta Prantsusmaa ettevõtted energiatõhusamaks, mis omakorda suurendaks riigi majanduse üldist konkurentsivõimet.
- (30) Tööjõunappus on Prantsusmaal endiselt suur. Vastavalt 2023. aasta tööjõuvajaduste uuringule, mille korraldas riiklik tööjõuamet (*Pôle Emploi*), prognoosib 61 % tööandjatest 2023. aastaks täiendavaid raskusi töötajate värbamisel, eriti mis puudutab oskustõelisi ehitus- ja tööstussektoris – kahes valdkonnas, mida rohe- ja digipööre olulisel määral mõjutavad. Viimastel aastatel on Prantsusmaa suurendanud investeringuid töötajate täiend- ja ümberõppesse, osaliselt rahastu toel. Samas näitavad hindamised, et endiselt seisavad väheste oskustega isikute oskuste täiendamise ees mitmed takistused, mis vähendavad selliste sihtotstarbeliste programmide nagu oskustesse investeerimise kava tulemuslikkust. Ehkki väheste oskustega töötajate osalus koolitustel on endisest suurem, jääb see siiski oluliselt alla teiste tööliste osalusmääradele, ja nende osalus koolitustel, mille tulemusel omandatakse kvalifikatsioon, kipub olema väiksem. Sellest võib järeldada, et haridussüsteem peaks endiselt pidama prioriteetseks selliste noorte hulga suurendamist, kellel on tööturule sisenedes küllaldased põhioskused ja kvalifikatsioon.

- (31) Hoolimata asjaolust, et avaliku sektori kulutused selles vallas on suuremad kui OECD keskmine, ja headest tulemustest iseloomustab Prantsusmaa haridussüsteemi kehvade tulemustega õpilaste suur osakaal ning õpilaste tulemused määrab endiselt olulisel määral ära nende sotsiaal-majanduslik taust. Eriti murettekitavad on kehvad tulemused ja omandatud oskuste ebaühtlus matemaatikas. Riiklike ja rahvusvaheliste statistiliste uuringute kohaselt on keskmised tulemused matemaatikas Prantsusmaal viimase 30 aasta jooksul järjest halvenenud. Astutud on samme põhioskuste omandamise parandamiseks, muu hulgas alustades 2019. aastal matemaatika ja prantsuse keele õpetajate täiendõppe intensiivistamist ning lisades alates 2023/2024. õppeaastast keskkooli esimesele aastale tunnipikkuse matemaatika ja prantsuse keele tugimooduli. Kava õpilaste arvu vähendamiseks poole võrra ebasoodsas olukorras olevate riiklike eel- ja algkoolide esimeses ja teises klassis on peaaegu lõpule viidud ning praegu hinnatakse pikaajalist mõju nende 300 000 õpilase õpitulemustele, keda kava puudutab. Samas ei rakendata seda märkimisväärse osa puhul ebasoodsas olukorras olevatest õpilastest väljaspool prioriteetseid piirkondi. Hoolimata investeeringutest ja edusammudest on endiselt probleeme ka üldharidussüsteemis osalemise võimaldamisega puuetega kooli- ja ülikooliõpilastele.
- (32) 2022. aastal jätkas Prantsusmaa investeeringuid õpipoisiõppe süsteemi ja edasisesse töökohapõhise õppe võimalustesse, nagu keskkoolis toimuva kutseõppe reform. Ehkki nimetatud meetmete tulemused võiksid olla positiivsed, ei ole nende mõju veel tunda ning selleks tuleks programmide väljatöötamisse rohkem kaasata spetsialiste ja õpetajaid. Hoolimata meetmetest õpetamistingimuste parandamiseks, sealhulgas õpetajate palkade tõstmisest, püsivad endiselt probleemid seoses õpetajakutse atraktiivsuse ning lepinguliste töötajate suure osakaaluga – viimastel on sageli madalam kvalifikatsioon ja väiksemad kogemused kui alalistel töötajatel ning ebapiisavad võimalused koolitustel osaleda. Üldarvestuses on õpetajate ja õpilaste suhtarv endiselt üks kõrgemaid liidus.

(33) Prantsusmaa energiaallikate jaotuses on fossiilkütustel väiksem osakaal kui teistes liikmesriikides, ehkki riik sõltub endiselt imporditud fossiilkütustest. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini vähenes Prantsusmaa maagaasi tarbimine võrreldes eelneva viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 16 %, st rohkem, kui nõukogu määruses (EL) 2022/1369¹⁶ seatud vähendamiseesmärk 15 %. Prantsusmaa võiks jätkata jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024, vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2023/706¹⁷. Lisaks sellele muudavad praegune geopoliitiline olukord ja kõrged energiahinnad Prantsusmaa jaoks pakilisemaks vajaduse teha suuremaid pingutusi oma riiklikus energia- ja kliimakavas sätestatud taastuvenergiaeesmärkide täitmiseks. Prantsusmaa ei täitnud oma 2020. aasta taastuvenergia eesmärki, mis oli 23 %, kuna taastuvatest energiaallikatest toodetud energia moodustas 19,1 % energia summaarsest lõpptarbimisest. Samuti ei ole riik graafikus oma 2030. aasta taastuvenergia eesmärkidega ning on maha jäänud taastuvenergia kasutuselevõtul, eriti mis puudutab elektritootmist ja kütet. Taastuvate energiaallikate, nagu päikese- ja tuuleenergia kiire kasutuselevõtt vähendaks fossiilkütuste kasutamist, aidates nii kaasa Prantsusmaa energiajulgeolekule ja energiaallikate mitmekesistamisele. Taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu madalat määra võib seletada lubade andmisega seotud aeglase ja keerukate haldusmenetlustega. Viivitused, mis esinevad kõigi tehnoloogiliste lahenduste – nii maismaa- ja avameretuulikute kui ka päikeseenergiaprojektide – puhul on seotud poliitilise toetuse puudumisega projektidele, ebapiisava kavandamise ning pikkade ja keerukate loamenetlustega. Lisaks sellele tulevad mängu avalikkuse heakskiit ja õiguslikud probleemid, mis tekitavad investorite ja arendajate jaoks ebakindluse. Loamenetlust saaks kiirendada lisatõjõu ja rahaliste vahendite võimaldamisega piirkondliku tasandi kesksetele haldusasutustele, samuti vastavatele asutustele ja võrguettevõtjatele. Lisaks sellele on taastuvate energiaallikate paigaldamise tagamisel keske tähtsusega paremad ruumilise planeerimise menetlused ja hankemenetluste kiirem rakendamine.

¹⁶ Nõukogu 5. augusti 2022. aasta määrus (EL) 2022/1369, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid (ELT L 206, 8.8.2022, lk 1).

¹⁷ Nõukogu 30. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/706, millega muudetakse määrust (EL) 2022/1369 seoses gaasinõudluse vähendamise meetmete nõudluse vähendamise perioodi pikendamisega ning nende meetmete rakendamise aruandluse ja seire tõhustamisega (ELT L 93, 31.3.2023, lk 1).

2023. aastal võttis Prantsusmaa vastu seaduse taastuvatest energiaallikatest saadava energia tootmise kiirendamiseks, milles nenditakse vajadust arendada märkimisväärselt edasi taastuvatel allikatel põhinevat kütte- ja gaasisüsteemi ning suurendada taastuvelektri osakaalu, et rahuldada üha suurenevat eri kasutusvalade elektrifitseerimisvajadust. Kui seadust nõuetekohaselt rakendatakse, võiks see soodustada taastuenergiaprojektide kiiremat kasutuselevõttu. See võib aidata Prantsusmaal 2030. aasta eesmärkidega taas järje peale saada.

- (34) Selleks et saavutada 2020. aastaks seatud võrkude omavahelise ühendatuse eesmärk 10 %, on suure osakaalu taastuvate energiaallikate integreerimise seisukohast endiselt ülimalt tähtis jätkuv toetus (väljatöötamisel olevatele või kavandatud) piiriülestele elektrivõrkudevahelistele ühendustele. Võimalikult kiired investeeringud nii riigisisesse kui ka piiriülesesse energiataristusse aitavad vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja eelkõige Venemaa gaasist. Uued taristu- ja võrguinvesteeringud peaksid võimaluse korral olema tulevikukindlad, et hõlbustada nende pikaajalist kestlikkust tulevikus säästvatele kütustele kohandamise kaudu. Võrkudevahelised ühendused on äärmiselt olulised energia siseturu tõhusaks toimimiseks, koondades ressursse üldise energiavarustuskindluse saavutamiseks.
- (35) Prantsusmaa taaste- ja vastupidavuskava sisaldab suurprojekte sotsiaaleluasemete, eramute, samuti avalike hoonete ja väikefirmade renoveerimise vallas. Elamute renoveerimise puhul on suurem osa projekte keskendunud ühest etapist koosnevatele töödele, mille tulemusena on renoveerimine olnud piiratud. 2022. aasta esimeses pooles koosnes vähemalt kahest renoveerimisetapist ainult 27 % projektidest ja ainult 5 % puhul oli renoveerimine täielik. Ulatuslik renoveerimine võiks olulisel määral vähendada hoonesektori energiakasutust. Lisaks sellele võiks see, kui teha suuremaid jõupingutusi avaliku ja erasektori investeeringute suunamiseks väikese sissetulekuga leibkondade abistamisse hoonete renoveerimisel ja kõige väiksema energiatõhususega hoonete renoveerimisse, aidata 2030. aastaks kaotada 5,2 miljonit kõige väiksema energiatõhususega eluruumi (eluse, mille energiatõhususe klass on F ja G). 2021. aasta kliima- ja vastupanuvõime seadusega kehtestati mitu meetet, et luua stiimulid hoonete ulatuslikuks renoveerimiseks: näiteks on alates 2025. aastast keelatud energiatõhususe klassi G, 2028. aastast klassi F ja 2034. aastast klassi E kuuluvad üürieluasemed. Selleks et soodustada suurema energiatõhususe saavutamist, saaks poliitikaraamistikku täiustada, et stimuleerida põhjalikku renoveerimist ja aidata Prantsusmaal veelgi parandada oma hoonefondi energiatõhusust, võttes erilise tähelepanu alla väikese sissetulekuga leibkonnad.

- (36) Prantsusmaa osa kõigist liidu riskikapitaliinvesteeringutest kliimatehnoloogiaga tegelevatesse idu- ja kasvufirmadesse on ligi 11 %. Kuid hoolimata ulatuslikust avalikust toetusest on ressursitõhususe saavutamisse rohkem kui 1 % oma käibest investeerinud ainult 29 % Prantsusmaa väikeettevõtetest (liidu keskmiselt on näitaja 40 %). Puhta tehnoloogia toomise projektide arendajad seisavad silmitsi suure halduskoormusega ning riskivad pikkade menetluste ja kohtuvaidlustega. Tööstusprojektile ehitus- ja keskkonnaloa saamiseks ning avaliku kontrollimenetluse läbimiseks kulub keskmiselt 17 kuud. Menetluse käigus on kitsaskohad, kui projektiomanik peab ootama eri instantside vastuseid (halduskohus, keskkonnaameti arvamus, avaliku uurimisega tegeleva isiku aruanne). Lisaks sellele tuleb suurte tööstusprojektide puhul korraldada avalik konsultatsioon. Sellele protsessile võib kuluda vähemalt kuus kuud, mis lisandub ehitus- ja keskkonnaloa saamise ning avaliku kontrollimenetluse kestusele. Lisaks sellele võidakse investeerimisprojekt kohtus vaidlustada, see aga võib kesta mitu aastat ja põhjustada projektist loobumise. Ehkki loamenetlused on vajalikud põhjendatud avalike ja erahuvide kaitseks, tuleks neid puhta tehnoloogia toomise projektide puhul lihtsustada ja kiirendada. Aega aitaks säästa ka haldusmenetluste paralleelne alustamine ja kasutamisvalmis tööstusalade pakkumine.
- (37) Tööjõu ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistest sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate tootmine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul nullnetomajandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja tööjõu ümberpaigutamist. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad kõnealused meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades. 2022. aastal teatati Prantsusmaal tööjõunappusest mitme ameti puhul, mis nõuavad rohepöördeks erioskusi või -teadmisi, sealhulgas ehitustehnikud, elektrijaamade käitajad ja inseneriteaduste spetsialistid.

- (38) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus¹⁸ kajastub esitatud soovitusel 1.
- (39) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et i) tagada võla jätkusuutlikkus ja hoiduda 2023. aastal kogunõudluse laiapõhjalisest toetamisest, suunata paremini kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetavaid eelarvemeetmeid ning kaaluda asjakohaseid viise toetuse lõpetamiseks, kui energiahinnasurve väheneb; ii) säilitada avaliku sektori investeeringute kõrge tase ja edendada erainvesteeringuid, et toetada rohe- ja digipööret; iii) toetada palgasuundumusi, mis leevendavad ostujõu vähenemist, piirates samal ajal teisest mõju inflatsioonile, tõhustada veelgi aktiivset tööturupoliitikat ja leevendada oskuste nappust; iv) parandada ettevõtluskeskkonda ja tagada, et ettevõtetele antav energiatoetus on kulutõhus, ajutine, suunatud elujõulistele ettevõtetele ja säilitab stiimulid rohepöördeks, ning v) säilitada makromajanduslik finantsstabiilsus ja jälgida riske, jätkates samal ajal tööd pangandusliidu väljakujundamiseks. Prantsusmaa puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat ja neljandat soovitust, mis on sätestatud 2023. aasta euroala käsitlevas soovitusel.
- (40) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja hinnangut, on nõukogu 2023. aasta riikliku reformikava ja 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel esitatud nõukogu soovitused kajastuvad esitatud soovitusel 1. Soovitusel 1 osutatud poliitikameetmed aitavad vähendada valitsemissektori suure võla, tagasihoidliku konkurentsivõime ja tootlikkuse vähese kasvuga seotud haavatavust. Soovitused 2 ja 3 aitavad täita soovitust 1. Soovitusel 1 osutatud poliitikameetmed aitavad vähendada tasakaalustamatust ja rakendada 2023. aasta euroala käsitlevas soovitusel sätestatud soovitusi kooskõlas põhjendusega 39,

¹⁸ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Prantsusmaal võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

Tagada konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 2,3 %ni¹⁹.

Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks.

Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

Parandada veelgi raamtingimusi, et hõlbustada investeeringuid ja innovatsiooni.

2. Jätkata taaste- ja vastupidavuskava järjepidevat rakendamist ning alustada pärast hiljutist *addendum*'i, sealhulgas REPowerEU peatüki esitamist kiiresti seotud meetmete rakendamist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikusel täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga.

¹⁹ See vastab hinnangute kohaselt 2024. aastal struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastasele parandamisele vähemalt 0,7 % SKPst, nagu on kirjeldatud põhjenduses 24.

3. Tegeleda oskuste nappuse probleemiga, ennekõike pakkudes täiendavaid võimalusi töökohapõhiseks õppeks ja suurendades põhioskusi omavate isikute määra. Viia vahendid ja meetodid vastavusse ebasoodsas olukorras olevate õpilaste ja koolide vajadustega, et muuta haridus- ja koolitussüsteem õiglasemaks ja kaasavamaks. Parandada õpetajate töötingimusi ning nende esmast ja täienduskoolitust.
4. Vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest. Kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, keskendudes ennekõike tuule-, päikese- ja maapõueenergia allikatele ning biogaasile, muu hulgas väikesemahulise taastuvenergiatootmise ning ühise omatarbeks toodetud energia tarbimise soodustamisega, ning edendada sellega seotud salvestamistehnoloogia lahendusi, suurendades avaliku sektori investeeringuid, lihtsustades erainvesteeringuid ja kõrvaldades lubade andmisega seotud kitsaskohad. Uuendada täiendavalt elektrienergia ülekande- ja jaotusvõrke ning suurendada piiriüleseid elektrivõrkudevahelisi ühendusi. Täiustada veelgi poliitikaraamistikku, et stimuleerida hoonete põhjalikku renoveerimist ja küttesüsteemide CO₂ heite vähendamist, keskendudes eelkõige väikese sissetulekuga leibkondadele ja kõige väiksema energiatõhususega hoonetele. Luua toetav regulatiivne keskkond, eesmärgiga suurendada investeeringuid puhta tehnoloogia tootmisse, muu hulgas lihtsustades ja kiirendades lubade andmist. Suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumiseks ja omandamiseks.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*